

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásának új szabályai

2016. május 1-jén lép hatályba az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásait érintő törvények módosításáról szóló 2016. évi XXVI. törvény, amely jelentősen átalakítja a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló [2011. évi CXCI. törvényt](#). A jogszabályváltozás átalakítja a megváltozott munkaképességű személyeket megillető pénzübeli ellátásokat. Az ellátások minimum és maximum összegének értékállósága biztosítása érdekében a törvény megváltoztatta ezen összegek vetítési alapját.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátása

2012. január 1-jei hatállyal szűnt meg a rokkantsági nyugdíj, illetve a baleseti rokkantsági nyugdíj intézménye, ettől kezdve új elnevezésű és feltételrendszerű ellátásokat igényelhetnek a megromlott egészségi állapotú személyek. 2012-től a megváltozott munkaképességű személyek részére kétféle ellátás, rehabilitációs ellátás, illetve rokkantsági ellátás állapítható meg. (Megjegyzés: a rokkantsági járadék nem azonos a rokkantsági ellátással. A rokkantsági járadékot csak azok kaphatnak, akik 25. életévük betöltése előtt teljesen munkaképtelenné váltak, vagy 70 %-os egészségkárosodásuk van. A rokkantsági járadék összege 2016-ban 34 475 Ft/hó.)

A rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás mértékének megállapítása a megváltozott munkaképességű személy havi átlagjövedelmének figyelembe vételével történik, az egészségi állapot mértékétől függően, minimum és maximum összegek között.

2016. május 1-jétől érvényes szabályok szerint a havi átlagjövedelem a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző naptári évben, - mint referencia-időszakban – elért, pénzübeli egészségbiztosítási járulék alapját képező jövedelem napi átlagának 30-szorosa. Ha a jogosult a referencia-időszakban nem rendelkezik legalább 180 naptári napi jövedelemmel, a kérelem benyújtásának napját közvetlenül megelőző 180 naptári napi jövedelem napi átlagának 30-szorosa a havi átlagjövedelem. Ha a jogosult amiatt nem rendelkezik 180 naptári napi jövedelemmel, mert a vizsgált időszakban vagy ennek egy részében táppénzben, baleseti táppénzben részesült, amennyiben az számára kedvezőbb, a táppénzt, baleseti táppénzt megelőző 180 naptári napi jövedelmet kell figyelembe venni. 2016. május 1-jétől a havi jövedelem megállapításakor a kérelem benyújtásának napja a mérvadó a korábbiaktól eltérően, amikor a jogosultság kezdő napja szerint kellett figyelembe venni azt.

2016. évi változások a rehabilitációs ellátásban és a rokkantsági ellátásban

A korábbi szabályok szerint a rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás mértékének rögzítése a 2012. évi minimálbér összegéhez történt. 2012-ben a minimálbér 93 000 Ft/hó volt, ennek bizonyos %-ában kerültek meghatározásra az ellátások minimum és maximum összegei. A 2016. évi jogszabályváltozás lényege ennek a vetítési alapnak a megváltozása.

Annak érdekében, hogy a megváltozott munkaképességű személyek számára nyújtott ellátások minimum és maximum összegének értékállósága biztosítható legyen, a törvény az ellátások minimum és maximum összegeinek vetítési alapját a 2012. évi minimálbér helyett fix összegben határozza meg. A rehabilitációs és rokkantsági ellátások legkisebb és legnagyobb összegének vetítési alapjaként a törvény bevezeti az alapösszeg fogalmát, és meghatározza annak 2016. évi mértékét. Az új vetítési alap évente a nyugdíjmelés mértékével azonosan emelkedik. Az alapösszeg 2016. évi mértéke a jelenlegi vetítési alapnak a 2016. évi nyugdíjmelés mértékével emelt összege, 94 500 Ft. A továbbiakban az alapösszeg az évenkénti rendszeres nyugdíjmelés mértékével emelkedik, a konkrét összeg kormányrendeletben kerül meghatározásra.

Összességében a rehabilitációs ellátás és a rokkantsági ellátás 94 500 Ft-os alapösszeg alapján számított minimum és maximum összegei némi emelkedést jelentenek a 2012. évi minimálbér alapján megállapított minimum és maximum értékekhez képest.

A másik változás azokat érinti, akik nem rendelkeznek havi átlagjövedelemmel az ellátás megállapításához. Eddig azok esetében, akiknek nem volt az ellátás megállapításánál figyelembe vehető pénzbeli egészségbiztosítási járulékalapja, a minimálbér alapján történt az ellátási összeg megállapítása. Ez azzal járt, hogy az ellátás összege esetükben magasabb lehetett, mint azoknál, akik rendelkeztek járulékalappal, de az a minimálbér összegénél alacsonyabb. A módosítás ennek elkerülésére előírja, hogy azok esetében, akik nem rendelkeznek a referencia-időszakban megfelelő járulékalappal, az ellátás összege a rá irányadó ellátási kategória minimumösszegével azonos.

Rehabilitációs ellátás 2016-ban

Rehabilitációs ellátást azok kapják, akiknek nincsen súlyos és nehezen visszafordítható vagy visszafordíthatatlan egészségkárosodása. Ha valakinek az egészségi állapota foglalkoztatottság tekintetében 60 %-os vagy annál kisebb (korábban ezt 40 %-os vagy azt meghaladó egészségkárosodásnak hívták), akkor rehabilitálhatónak minősítik.

B1 kategóriába tartozik az, akinek egészségi állapota 51 és 60 % között van és foglalkoztathatósága helyreállítható komplex rehabilitáció segítségével. C1 kategóriába tartozik az, akinek egészségi állapota 31 és 50 % között van, és foglalkoztathatósága fenntartható tartós rehabilitáció segítségével. Ha a rehabilitációs hatóság a megváltozott egészségi állapotú kérelmező számára rehabilitációs ellátást ítél meg, akkor a határozat kézhezvételét követő 10 munkanapon belül meghatározzák a rehabilitáció sikeres lebonyolításához szükséges rehabilitációs tervet, az alkalmazható módszereket és a nem pénzbeli ellátásokat. Emellett a rehabilitációs ellátás mértéke a csökkent munkaképességű személy havi átlagjövedelmének meghatározott %-ában kerül megállapításra, az egészségi állapot mértékétől függően, minimum és maximum összeg korlátok között. A rehabilitációs ellátás a nyugdíjmelés arányában emelkedik. A rehabilitációs ellátás minimum és maximum összege 2016-tól az évenként, a nyugdíjmelés mértékével emelt alapösszeg alapján kerül megállapításra. Legfeljebb 3 évig nyújtható a rehabilitációs ellátás. A rehabilitációs ellátás összegéből nyugdíjjárulékot vonnak, így a rehabilitációs ellátás folyósításának időtartama beleszámít a szolgálati időbe.

A rehabilitációs ellátás mértéke 2016-ban új igény esetén:

Kategória	Rehabilitációs ellátás mértéke	Az ellátás minimum összege Ft/hó	Az ellátás maximum összege Ft/hó
B1	Havi átlagjövedelem 35 %-a	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 30%-a, 28 350 Ft/hó	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 40%-a, 37 800 Ft/hó
C1	Havi átlagjövedelem 45 %-a	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 40%-a, 37 800 Ft/hó	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 50%-a, 47 250 Ft/hó

A rehabilitációs ellátás mértéke korábbi ellátottaknál:

A 2012. évi jogszabályváltozást követően a korábbi ellátottak egészségi állapotát felülvizsgálták, és ők magasabb rehabilitációs ellátást kaphattak. A felülvizsgált rehabilitációs ellátás összege B1 kategóriában a közfoglalkoztatási bér 40%-a, 31 665 FT/hó, C1 kategóriában pedig a közfoglalkoztatási bér 80 %-a, 63 325 Ft/hó.

A rehabilitációs ellátás folyósításának ideje alatt a megváltozott munkaképességű személynek együttműködési kötelezettsége van, rehabilitációs tervben meghatározott időpontokban meg kell jelennie a rehabilitációs hatóságként működő fővárosi-, illetve megyei kormányhivatalnál. Értesítési kötelezettség is terheli, ha állapotában változás áll be. Aktívan munkát kell keresnie, és ha felajánlanak számára egy megfelelő állást, akár közfoglalkoztatást, azt el kell fogadnia. A rehabilitációs ellátás segítséget jelenthet a megváltozott munkaképességű személyeknek addig, ameddig megfelelő munkalehetőséget kapnak, és közben egészségi állapotuk is javulhat a rehabilitációs kezelések következtében.

Rokkantsági ellátás 2016-ban

Rokkantsági ellátást kaphatnak azok a megváltozott munkaképességű személyek, akik egészségi állapota legfeljebb 60 %-os, vagyis egészségkárosodása legalább 40 %-os. Rokkantsági ellátást azok számára állapítanak meg, akiknek nem javasolt rehabilitáció, ezért nem kaphatnak rehabilitációs ellátást, vagy az öregségi nyugdíjkorhatárt legfeljebb 5 év múlva elérik. A rokkantsági ellátás megváltozott munkaképességű személy havi jövedelmének meghatározott %-ában kerül megállapításra az egészségi állapottól függően, és új szabályként a 2016. évi alapösszeg arányában kerülnek meghatározásra a rokkantsági ellátás minimum és maximum összegei, melyek az évenkénti nyugdíjemelés mértékével emelkednek. A korábbi szabályok szerint az évenkénti nyugdíjemelés nem érintette a folyósított rokkantsági ellátás minimális és maximális összegeit. A rokkantsági ellátás folyósításának időtartama nem minősül szolgálati időnek, mivel nem vonnak belőle nyugdíjjárulékot.

A rokkantsági ellátásra jogosultság feltételei

- B2 kategóriában az egészségi állapot 51 és 60 % között van, de mégsem javasolható a rehabilitáció egészségügyi kockázatok vagy egyéb komplex körülmények miatt
- C2 kategóriában az egészségügyi állapot 31 és 50 % között van, de mégsem javasolható a tartós foglalkozási rehabilitáció egészségügyi kockázatok vagy egyéb komplex körülmény miatt
- D kategóriában az egészségi állapot 1 és 30 % között van, és kizárólag folyamatos egészségügyi támogatást igényel
- E kategóriában az egészségügyi állapot 1 és 30 % között van, de egészségkárosodása olyan jelentős, hogy folyamatos egészségügyi támogatást igényel, mivel önellátásra nem vagy csak segítséggel képes

A rokkantsági ellátás mértéke 2016-ban

Kategória	A rokkantsági ellátás mértéke	A rokkantsági ellátás minimum összege Ft/hó	A rokkantsági ellátás maximum összege Ft/hó
B2	Havi átlagjövedelem 40 %-a	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 30%-a, 28 350 Ft/hó	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 45 %-a, 42 525 Ft/hó
C2	Havi átlagjövedelem 60 %-a	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 45 %-a, 42 525 Ft/hó	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 150 %-a, 141 750 Ft/hó
D	Havi átlagjövedelem 65 %-a	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 50 %-a, 47 250 Ft/hó	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 150 %-a, 141 750 Ft/hó
E	Havi átlagjövedelem 70 %-a	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 55 %-a, 51 975 Ft/hó	A 2016. évi alapösszeg, 94 500 Ft 150 %-a, 141 750 Ft/hó

A rokkantsági ellátásban részesülő orvosi felülvizsgálaton köteles részt venni, aminek a gyakorisága függ az életkorától és az egészségkárosodás mértékétől valamint attól, hogy a megváltozott munkaképességű személy végez-e keresőtevékenységet. A rendszeres orvosi felülvizsgálat célja, hogy a megváltozott munkaképességű személyek esélyt kapjanak arra, hogy jelentős állapotjavulás esetén visszatérhessenek a munkaerőpiacra, állapotromlás esetén pedig megkapják a számukra járó esetlegesen magasabb rokkantsági ellátást.

Forrás: Dihén Lajosné, HR/Munkajog